

واحد کار خانواده

راهنمای آموزشی فعالیت های یاددهی، یادگیری واحد کار خانواده
(آمادگی ۲ گروه آسیب دیده شنوایی)

گروه مؤلفین:

پریزاد رضاییان، لیلا الهویسی، مریم جلال

وجیهه خوشحال، سهیلا رنجبران، فریبرز قوبدل

زیر نظر:

رامین عسکریزاد (رئیس اداره آموزش و پرورش استثنایی استان گیلان)

سرشناسه	: جلالی، مریم، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: واحد کار خانواده: راهنمای آموزشی فعالیت‌های یاددهی، یادگیری واحد کار خانواده (آمادگی ۲ گروه آسیب دیده شنوایی) / گروه مولفین مریم جلالی... او دیگران؛ زیر نظر رامین عسگرزاد.
مشخصات نشر	: رشت: پلور، ۱۳۸۹.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۴ص:، مصور، جدول
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۶۰۸۴۰۰۶-۶
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: مولفین: مریم جلالی، پریناز رضاییان، لیلاله هویی، وجیهه خوشحال، سهیلا رنجبران، فریبرز قویدل
موضوع	: کودکان ناشنوا -- ایران -- آموزش و پرورش (قبل از مدرسه) -- مشارکت والدین
موضوع	: کودکان ناشنوا -- روابط خانوادگی
موضوع	: کودکان ناشنوا -- روش‌های ارتباطی
شناسه افزوده	: عسگرزاد، رامین
رده بندی کنگره	: HV ۲/۲۸۵۵/۳ و ۱۳۸۹
رده بندی دیویی	: ۳۷۱/۹۱۲۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۱۲۸۰۳۵

واحد کار خانواده

نویسنده:	گروه نویسندگان
ویراستار علمی:	سلیمان کابینی مقدم
ناشر:	انتشارات پلور
طراح جلد:	علیرضا نجفی
نوبت چاپ:	اول / ۱۳۸۹
امور فنی:	مؤسسه شاقی
چاپ و صحافی:	چاپ زیتون
شمارگان:	۱۰۰۰
قیمت:	۲۰۰۰ تومان

نشانی: رشت، خیابان امام خمینی، کوی آفتاب، جنب مسجد، انتشارات پلور
 شماره: ۰۹۱۲۱۹۷۵۱۳۳ تلفنکس: ۰۳۱۲۴۴۴۵۵۵۵ - فکس: ۰۳۱۲۴۴۴۶۱۷ - ۰۳۱

Email: boloor_publications@yahoo.com

فهرست مطالب

۷	پیام مدیریت
۹	پیش گفتار
۱۳	گام اول
۱۹	گام دوم
۲۹	گام‌های سوم و چهارم
۳۱	شعر و نمایش
۴۴	قصه و داستان
۵۰	نقاشی
۵۹	کاردستی
۶۵	تمرینات کاغذی
۷۰	بازدید و گردش علمی
۷۶	بحث و گفت و گو
۷۹	توانبخشی
۸۱	گفتاردرمانی
۸۴	تربیت شنیداری
۹۷	پیوست

پیام مدیریت

دوره‌ی پیش دبستانی، نخستین و اولین دست‌ان‌ماهر مربیان با ظرافتی هر چه تمام‌تر در پیکره‌ی وجودی کودکان را می‌نهد. این مسئله زمانی که بیش‌تری پیدا می‌کند که نوآموزان از نعمت حسن شیوایی بی بهره باشند.

اطلاع از تواناییها، ناتوانیها و قابلیت‌های کودکان در این سنین به‌طور چشمگیری در موفقیت‌های بعدی و پیشگیری از مشکلات ناشی از این اختلال مؤثر است. در این دوران یکی از مهم‌ترین خدماتی که مربی می‌تواند ارائه دهد استفاده از روش‌های آموزشی مناسب است، که از این طریق بتواند با استفاده از باقیمانده شیوایی هر جهت پرورش استعدادهای کودکان جهت گمارد.

جهت رسیدن از کیفیت و تشریک مساعی کارشناسان محترم سازمان استثنایی کشور، اداره کل آموزش و پرورش استان گیلان و همچنین از تلاشهای صادقانه و بی‌وقفه همکاران آموزشی، توانبخشی و واحد آموزش اداره استثنایی که در تهیه این مجموعه ما را یاری رسانده‌اند نهایت تقدیر و تشکر را داشته باشم.

بی شک حوزه مسایل علمی و تخصصی آنقدر وسیع است که جهت بهره برداری مناسب از این مجموعه نیاز به راهنمایی‌ها و ارائه طریق صاحب‌نظران می‌باشد. در همین رابطه امید است صاحب‌نظران گرامی نقطه نظرات اصلاحی خود را به دفتر انتشارات این مجموعه ارسال نمایند.

رامین عسگرزاد

مدیر آموزش و پرورش استثنایی استان گیلان

پیش‌گفتار

خانواده و کودک ناشنوا:

برنامه ریزی آموزشی و توانبخشی برای کودکان ناشنوا از بدو تولد تا سال‌های پایانی رشد او را در برمی‌گیرد و اهمیت این برنامه ریزی برای دوره‌های ابتدایی زبان آموزی نقش پررنگ‌تر و مهم‌تری دارد. توجه خانواده به کودک ناشنوا فقط دربرگیرنده‌ی کیفیت و کمیت نیازهای اولیه زندگی مانند تغذیه، سلامت و بهداشت نمی‌باشد بلکه باید به ابعاد دیگر آن یعنی رشد شناختی، عاطفی، اجتماعی و زبانی آن نیز توجه ویژه نمود. بنا بر نظر متخصصان علوم تربیتی اهمیت سال‌های اولیه زندگی در آموزش بسیار زیاد می‌باشد. وقتی که چرخه‌ی یادگیری شروع می‌شود محیط باید غنی، مساعد و تحریک‌کننده باشد. کودک باید در محیط اطراف خود تجربه کند، تمرین کند و بیاموزد. والدین کودک ناشنوا باید قبل از هر اقدامی ابتدا کودک خود را با تمامی کاستی‌ها و توانایی‌های او قبول نمایند و ارتباط صحیح و سالم با او برقرار نمایند و بپذیرند که آن‌ها نقش اساسی و پایه برای آموزش سال‌های آینده او را بر عهده دارند و در کنار مراکز آموزشی و توانبخشی و بهره‌گیری از امکانات ویژه خود باید کار تکمیلی را انجام دهند. خانواده با ساختار کلی و متعارف آن در جامعه فعلی ایرانی شامل پدر و مادر و خواهر و برادر و با گستردگی بیشتر پدربزرگ و مادربزرگ می‌باشد. نوزاد در خانواده رشد می‌کند و با چشمان خود نقش‌هایی را که والدین و اطرافیان در کنار او ایفا می‌کنند را می‌بیند. نقش پدر و فعالیت‌های مربوط به او را می‌شناسد به همین صورت مادر، خواهر و...

و اما این که کودک چگونه با آن‌ها ارتباط کلامی و زبانی برقرار کند و این که چگونه والدین علاوه بر نقش پدر - مادری خود تأثیر پررنگ‌تری در زندگی آموزشی فرزند خود داشته باشند، قصه‌ی دیگری است.

تمامی کارشناسان و دست اندرکاران امر آموزش و پرورش کودکان به این نکته مهم توجه می‌دارند که یادگیری و آموزش در کودکان بدون توجه به دنیای آنها که همان دنیای بازی می‌باشد غیر ممکن نیست ولی بسیار مشکل می‌باشد. کودکان ما در جهان مشترک با بزرگسالان ولی در دنیای متفاوت و کودکانه‌ی خودشان زندگی می‌کنند. آن‌ها مطالبی را می‌آموزند و یاد می‌گیرند که خود تجربه کنند و به شکل مستقیم درگیر مسئله شوند. توجه انتخابی، دستکاری و تغییرات و درگیری مستقیم با موضوع آموزشی باعث بالا تر رفتن سرعت و دقت یادگیری در یادگیرنده می‌شود و این موضوع در کودکان با شدت بیشتری وجود دارد. تغییر نگرشها باعث ایجاد خلل در امر یادگیری کودک بر اساس درگیری مستقیم حواس می‌شود.

همان گونه که قبلاً نیز ذکر شد برای این کودکان علاوه بر آنچه که خود به صورت طبیعی تجربه می‌کنند و می‌آموزند باید یک سری فعالیت‌های ویژه‌ی آموزشی و هدفمند در چارچوب زندگی و بازی در نظر گرفت که همراهی سایر افراد را برای اجرا می‌طلبد. تمامی دست اندرکاران آموزش و توانبخشی کودکان ناشنوا آگاهی دارند که آموزش و پیشرفت کودکان در هر زمینه‌ی بدون حضور والدین بسیار ناچیز و کم می‌باشد. واژه‌ها و فعالیت‌های زیادی در کتاب‌های آموزشی در مورد خانواده وجود دارد؛ ولی یک واحد کار کاملاً مستقل با فعالیت‌های مستقیم و درگیرانه‌ی خانواده کم تر دیده می‌شود.

در رابطه با خانواده و محیط مشترک کودک و خانواده و محیط پیرامون کودک مطالب آموزشی فراوانی می‌توان در نظر گرفت. در این کتاب ما سعی نمودیم یک سری فعالیت‌ها را به صورت نمونه ذکر نماییم و مریدان محترم می‌توانند با توجه به بافت جغرافیایی، فرهنگی و اقتصادی که کودک و خانواده اش در آن قرار دارند یک سری فعالیت‌های مناسب را با توجه به الگوی داده شده به آن‌ها ارائه دهند. به عنوان مثال اگر کودک در محیط روستایی زندگی می‌کند و بازارهای محلی در محل برگزار می‌شود، خانواده در روز بازار به اتفاق کودک به بازار رفته و به امر آموزش بپردازد و یا اینکه در شهرهای قدیمی که هم بازار سنتی و هم بازار جدید وجود دارد برای کودک توضیح مناسبی ارائه دهند.

مثال؛ اگر کودک در محیطی زندگی می‌کند که کوچه و خیابان‌های آن شکل

مشخصی ندارد مانند شهرک ماسوله در گیلان و یا کندوان در آذربایجان، به نوعی مفهوم کوچه و خیابان را بر اساس شهرهای جدید به کودک آموزش بدهد.

در کل آموزش انتظار می‌رود اعضای خانواده به حدی درگیر آموزش شوند که کودک علاوه بر آموختن واحد خانواده، بسیاری از مطالب واحدهای دیگر را نیز به همراه آموزش این واحد کار تجربه نماید.

اعضای خانواده در این واحد کار درگیر امر آموزش مطالب مختلف می‌باشند؛ ولی در عین حال به آموزش و یاددهی درباره‌ی خود و نقش خود در خانواده می‌پردازند. فعالیت‌های ذکر شده در این کارگروه اگر چه در سایر واحدهای کار نیز وجود دارد و با آن‌ها هم پوشی ایجاد می‌کند؛ ولی هدف ما این است که این فعالیت‌ها مستقیماً توسط خانواده و در یک برنامه‌ی مدون صورت گیرد.

اهداف در نظر گرفته شده در این مجموعه بدین شرح می‌باشد:

- ۱- درگیری کامل و مستقیم کودک با واژه‌ها و عبارات و فعالیت‌های مربوط به خانواده
 - ۲- درگیری کامل والدین، خصوصاً پدر خانواده در امر آموزش و توانبخشی کودک
 - ۳- ایجاد یک محیط آموزشی در خانواده در راستای آموزش مدرسه
 - ۴- به وجود آوردن جو عاطفی و آموزشی مناسب در خانه و مدرسه
- اگر چه فعالیت‌های ذکر شده کم می‌باشد ولی امیدواریم راهگشایی برای تعامل بیشتر کودک و خانواده و تعامل آموزشی باشد.

با سپاس

گروه مؤلفین